

LIKOVNA PEDGOGIJA U ARHEOLOŠKOM MUZEJU ISTRE

PREDŠKOLSKO DIJETE OTKRIVA ŽIVOT U ARHEOLOŠKOM MUZEJU ISTRE

Vera Kos-Paliska
Pedagoški fakultet
Pula

Kada sam prije pet godina dislocirala diplomsku predavanja studenata Predškolskog odgoja II. godine iz Dječjeg vrtića "Centar" u Arheološki muzej Istre, vjerovala sam "da je mašta jača od znanja, a da je mit moćniji od povijesti", kako kaže Robert Fulghum. Vjerovala sam u djecu koja sve mogu, u metode koje nisu u pedagoškim knjigama, ali i u divne suradnike, kustose muzeja, odgojitelje i pedagoge. U ovom timskom radu svi složno otkrivamo djeci svijet pohranjen u muzeju.

Sve aktivnosti su zabilježene na video-vrpcama i fotografijama, te na didaktičkim listićima koje je za predškolsku dob oblikovao Pedagoški fakultet iz Pule, Pedagoška služba Arheološkog muzeja Istre 1993. godine upravo za projekt: "Pamtimo povijest i kulturne običaje".

Djeca pišu crtežom, a ne slovima, i zato je ostavljen prazan prostor za slobodno likovno izražavanje.

Dječje verbalne izričaje o nacrtanom, tajne i skrivene misli upisuju odgojitelji ili studenti tijekom rada.

Didaktički listići nam potvrđuju koliko je snažna vizualna memorija djece.

Projekt: "Pamtimo povijest i kulturne običaje" nastao je u zlo doba rata s težnjom da sačuvamo u najranijem djetinjstvu kroz intenzivne doživljaje kulturnu baštinu.

Obradili smo pet tematskih cjelina:

1. Antičku Pulu
2. Raskoš ornamenata
3. Nakit
4. Animalizam – svijet životinja na iskopinama vremena
5. Čovjek – trag života.

Arheološki muzej Istre je sve tematske cjeline kroz pet godina izložio javnosti za Međunarodni dan muzeja, a tematska cjelina br. 4 "Animalizam – svijet životinja na iskopinama vremena" bila je predstavljena u Dubrovniku 1996. godine na UNESCO-vu projektu: "Europski forum mladih".

Na tom skupu sudjelovali su predstavnici UNESCO-va programa udruženih škola iz 25 europskih zemalja. Prezentirala sam radni materijal projekta "Pamtimo povijest i kulturne

običaje", a gđa Ljubica Širec, viši kustos Arheološkog muzeja Istre, o školskome muzejskom servisu u radu s učenicima osnovnih i srednjih škola.

Ministarstvo prosvjete u suradnji s Vijećem Europe organiziralo je seminar za stručno usavršavanje nastavnika u Starom Gradu na Hvaru od 26. do 31. srpnja 1997. godine pod nazivom "Baština – način življenja Europe". Na poziv organizatora održala sam predavanje o radu s predškolicima na temu hrvatske baštine i postavila izložbu u D. V. "Stari Grad", predstavila sam cijeli projekt "Pamtimo povijest i kulturne običaje" i postavila izložbu: "Čovjek trag života".

Dijete čudesno iz šare stvara lik čovjeka, najprije kao glavonoša, a potom dodajući karakteristike spolnosti značaja i pokreta. Trag čovjeka je ozrcaljen u Venerama prapovijesti, u slikovnom pismu Egipta do anatomske savršenosti aktova Antike i realističkih portreta Rimljana.

Tragom prošlosti krenuli smo u projektu "Pamtimo povijest i kulturne običaje", pronalazeći na kipovima, reljefima i mozaiku ljudski lik uprizoren kao čudovišta Meduza, začahurene žene u prozirne toge, rasplesanu i ljupku Menadu do mišićavog Atlanta, zamišljenog boga sunca Atisa, prelijepu glavu carice Agripine i stasitog imperatora, ozbiljnih portreta Rimljana na nadgrobni pločama, mramornu Magnu mater, te Neptuna boga mora u pratnji delfina. U prelijevanju zlaćanih mozaika u bogatom koloritu otkrili smo glavu Krista i sv. Petra, s pluteja Ornate, svetog Jurja s glagoljskim natpisom iz Plomina, andela s uklesanim pismom kapitule na nadgrobnoj ploči, te mnoga druga božanstva i mitološke likove.

To bogatstvo reljefno ugraviranih ili plastično monumentalnih djela u kamenu ispričano uz mitove, otkrila su djeca u dobi od četvrte do šeste godine života, nesvakidašnjeg čovjeka i dala poticaj za likovni izraz crnim flomasterima, bijelom kredom, tušem i gratažem u boji na različitim formatima papira.

Kroz trideset aktivnosti djece, studenata i odgojitelja, lik čovjeka prema zakonima razvoja dječjeg crteža, a potaknut kulturnom baštinom Arheološkog muzeja Istre, pohranjen je u srce i pамет svih nas koji smo sudjelovali u tom projektu.

Nema tehnike rada koje dijete ne može primijeniti ako mu je motiv zanimljiv. Muzej je riznica, mami nas tajnama, tišinom, čudesnim likovima koji izranjaju iz prošlosti.

Cilj projekta "Pamtimo povijest i kulturne običaje" je poticanje budućih odgojitelja za kreativniji pristup likovnom izražavanju i traženju novih metoda, a kod najmlađeg naraštaja razvijanje poštivanja kulturne baštine i upoznavanje s običajima kraja u kojem obitavaju.

Zapisi dječjih misli na didaktičkim listićima

Svida mi se Atlant jer je jak, mišićav, on je od kamena. Lijepa je i žena u školjci i žena togata. Ima lijepu haljinu i nakit. Sve je od kamena i jako je staro. (Marko M.)

Atlant je od kamena snažan i jak. Svida mi se čovjek-riba, bog mora. On je u moru čuva ribe i pravi valove. Svida mi se i lav ispred muzeja. (Dino L.)

Agripina je radila lijepu frizuru, da bude lijepa kako bi je svi ljudi vidjeli lijepom. (Ana D.)

Agripina je bila važna žena, pa su j iskopali i stavili u banku, da je svi vide, i mi crtamo. (Sandra K.)

Agripina je bila lijepa jer je stalno išla kod frizera. (Ines P.)

Bog sunca pregledavao sunce da bolje svijetli svako jutro. (Tea K.)

Nacrtała sam andela i slova. Ukrasila sam krugiće oko njega. (Luana P.)

Ples Menada, Nina, 6,5 god.

Djeca pamte, razmišljaju, kažu...

Grifon

Sanja A. (6 god.): Grifon čuva ljude. Kad se netko izgubi on leti kroz šumu i traži ga. Sa repom maše i može pomoći skinuti nekoga koji se visoko popeo.

Nataša K. (6 god.): Grifon je čuo neku grifon žensku pa je odmah dobio pored glave srce. Potrčao je k njoj. Krilima je letio k njoj. Grifon je stvorio grifonki krila i zajedno su letjeli.

Vanja G. (6 god.): Grifon je bio kralj neba jer je imao krila. Bio je i kralj zemlje a bio je i čuvar grobova.

Ivana S. (6 god.): Grifon je čudovište, najopasnija zvijer. Čuva grobove i mrtvace.

Sfinga

Bojan M (6 god.): Sfinga je pola čovjek, pola lav, a malo je i ptica. Ona je čudovište. Pametna je i može čuvati grad, jaka je kao lav pa će se neprijatelj uplašiti. Može odletjeti ako hoće.

Dalin M. (6 god.): Sfinga brani dvorac. Ima kosu kao ženska, ali nije ženska već muško. Kao ptica ima krila i kao lav tijelo. Rimljani su htjeli da bude ptica i životinja i žena odjednom.

Orao

Petar S. (3 god.): On je u muzeju, velik je i maše velikim krilima. Ivana B. (4 god.): Orao je u muzeju, od kamena je, ima raširena krila.

Maja V. (7 god.): Orao leti k svom gnijezdu. Tamo su njegova djeca: Miki i Kiki. Na nogama ima oštre kandže. S njima hvata zmijske i miševce.

Paun

Sanja A. (6 god.): Pauna sam vidjela u muzeju. Napravljen je od crnih i bijelih kamenčića...

Delfin

Tea K (4 god.): Stari ljudi napravili su delfine u kamenu da djeca mogu danas gledati.

Što smo radili u muzeju?

U muzeju smo radili svašta: crtali pa bojili i radili. Neki dan s olovkom, pa s vodenim, radili smo privjeske žicama. – Mario, 5,4 god.

Crtali smo s tušem, a i s temperama. – Marija, 5,1 god.

Radio samo one kružice, motao sam ih motao... s perlama smo radili kružice..., u muzeju ima svašta. – Aldin, 4,2 god.

Što smo vidjeli i zapamtili?

Od nakita su mi se najviše svidale kopče. One su od željeza.

Zovu se fibule. Fibulama su se služile Rimljanke. – Tedi, 6,9 god. Piksida, to je kutijica za mirise, za nakit, a bila je od kosti i ukrašena. – Anita, 6,6 god.

Vidjela sam lance..., svega je bilo. U muzeju se sve čuva u staklu. – Sanja, 5,3 god.

Stakleni nakit, privjesak i lančić mi se svidio. – Brankica, 5,7 god.

Tamo sam vidjela lančice, ogrlice, ogledalo, češalj... Nakit služi da se stavlja na vrat, za mamu da se gleda na ogledalo. Najviše mi se svida lančić, jer sam ga najljepše napravila. – Ljiljana, 4,6 god. Piksidge su kutijice, držalo se u njima mirise, lančići. – Anita, 6,6 god.

Škrinjica je služila za nakit i da se skrivaju tajne. Bila je zlatna i napravljena od bjelokosti od dinosaurusa. – Ivan, 6,4 god.

Ovih nekoliko odgovora koje smo skinuli s videozapisa govore nam koliko se na ovaj način razvija kod djece i verbalno izražavanje, obogaćuje fond riječi i stječu novi pojmovi iz kulturnog ambijenta u kojem dijete raste i duhovno se obogaćuje.

Dijete nije mali, već novi čovjek, pokretač mnogih emocija, svjetova zapretnih u nama odraslima.

Svijetu djeteta treba se uvijek ponovno vraćati, otkrivati novo i nepoznato, jer je taj svijet bezgraničan.